C/2026/3687

5.8.2026.

P10_TA(2026)0008

Lūgums Tiesai sniegt atzinumu par piedāvātā ES un Mercosur partnerības nolīguma (EMPA) un pagaidu nolīguma par tirdzniecību (PNT) saderību ar Līgumiem

Eiropas Parlamenta 2026. gada 21. janvāra rezolūcija ar lūgumu Tiesai sniegt atzinumu par ierosinātā Partnerattiecību nolīguma starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses, un ierosinātā Pagaidu nolīguma par tirdzniecību starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses, atbilstību Līgumiem (2026/2560(RSP))

(C/2026/3687)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā ierosināto Partnerības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (12450/2025),

— ņemot vērā ierosināto Pagaidu nolīgumu par tirdzniecību starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (12419/2025),

— ņemot vērā priekšlikumu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Partnerības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (COM(2025)0357),

— ņemot vērā priekšlikumu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Pagaidu nolīgumu par tirdzniecību starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (COM(2025)0339),

— ņemot vērā projektu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Partnerības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (12443/2025),

— ņemot vērā Padomes 2026. gada 9. janvāra lēmumu par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Pagaidu nolīgumu par tirdzniecību starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (12417/1/2025 REV 1),

— ņemot vērā projektu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Pagaidu nolīgumu par tirdzniecību starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Dienvidu kopējo tirgu, Argentīnas Republiku, Brazīlijas Federatīvo Republiku, Paragvajas Republiku un Urugvajas Austrumu Republiku, no otras puses (12418/1/2025 REV 1),

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. panta 5. punktu, 4. panta 3. punktu, 10. panta 3. punktu, 13. panta 2. punktu un 21. pantu,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. pantu, jo īpaši tā 2., 4., 5., 6., 8., 10. un 11. punktu,

— ņemot vērā LESD 11., 168., 169., 171. un 191. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (Harta) 35., 37. un 38. pantu,

— ņemot vērā Padomes 1999. gada sarunu norādes nolīgumam starp Eiropas Savienību un četrām *Mercosur* dibinātājvalstīm — Argentīnu, Brazīliju, Paragvaju un Urugvaju (tālāk "1999. gada sarunu norādes"),

— ņemot vērā 2019. gadā apspriesto principiālo nolīgumu starp Eiropas Savienību un četrām *Mercosur* dibinātājvalstīm — Argentīnu, Brazīliju, Paragvaju un Urugvaju — un tā jaunās un pārskatītās nodaļas, protokolus un pielikumus,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) 2019. gada 30. aprīļa Atzinumu 1/17 par visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu (*CETA*) starp Kanādu, no vienas puses, un Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no otras puses, un EST Tiesas 2017. gada 16. maija Atzinumu 2/15 par Eiropas Savienības un Singapūras Republikas brīvās tirdzniecības nolīgumu,

— ņemot vērā Pamatnolīgumu par Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas attiecībām ([1]), jo īpaši tā 23.–29. punktu par starptautiskiem nolīgumiem,

— ņemot vērā Padomes 2018. gada 22. maija secinājumus par sarunām attiecībā uz ES tirdzniecības nolīgumiem un to noslēgšanu (tālāk "2018. gada Padomes secinājumi"), jo īpaši to 3. punktu,

— ņemot vērā Reglamenta 117. panta 6. punktu,

A. tā kā 2019. gadā Komisija publicēja principiālu nolīgumu, kurā apkopoti "ES un *Mercosur* asociācijas nolīguma tirdzniecības daļas sarunu rezultāti"; tā kā 2024. gada decembrī Komisija paziņoja, ka ir pabeigusi sarunas par ES un *Mercosur* nolīgumu; tā kā 2025. gada 3. septembrī Komisija iesniedza ES un *Mercosur* nolīgumu kā divus paralēlus juridiskos tekstus, proti, ES un *Mercosur* partnerības nolīgumu (*EMPA*) un pagaidu tirdzniecības nolīgumu (*ITA*), un iesniedza Padomei priekšlikumus par *EMPA* parakstīšanu un noslēgšanu; tā kā *EMPA* ir jaukts pamatnolīgums, kam ir vajadzīgs vienprātīgs apstiprinājums Padomē, Parlamenta piekrišana un ratifikācija visās 27 dalībvalstīs, pirms tas var pilnībā stāties spēkā; tā kā *ITA* attiecas tikai uz tiem noteikumiem, kas ir ES ekskluzīvā kompetencē, un, lai tas stātos spēkā, ir vajadzīgs tikai kvalificēts balsu vairākums Padomē un Parlamenta piekrišana;

B. tā kā 1995. gada Starpreģionālās sadarbības pamatnolīguma, kas ir 1999. gada sarunu norāžu pamatā, preambulā bija norādīts, ka tas "ir ievads sarunām par starpreģionālo asociācijas nolīgumu" un ka tā mērķis ir "sagatavot nosacījumus, kas ļautu izveidot starpreģionālo asociāciju";

C. tā kā 1999. gada sarunu norādēs tika atļauts risināt sarunas par asociācijas nolīgumu ar *Mercosur* valstīm, un šim nolūkam ir vajadzīga Padomes vienprātība un ratifikācija valstu parlamentos; tā kā laikā, kad tika piešķirtas šīs pilnvaras un panākta vienošanās par tām, nebija iespējams paredzēt ne *ITA* darbības jomu, ne tā ietekmi uz

([1]) OV L 304, 20.11.2010., 47. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

dalībvalstu veto tiesībām; tā kā Padome savu nostāju apstiprināja savos 2018. gada Padomes secinājumos un norādīja, ka "Padome ir tā, kam jālemj, vai uzsākt sarunas uz šāda pamata. Tāpat Padome ir tā, kurai jālemj, katru gadījumu izskatot atsevišķi, par tirdzniecības nolīgumu sadalīšanu. Atkarībā no to satura — asociācijas nolīgumiem vajadzētu būt jauktiem nolīgumiem. Tie nolīgumi, par kuriem pašlaik notiek sarunas, piemēram, ar Meksiku, *Mercosur* un Čīli, joprojām paliks jaukti nolīgumi"; tā kā ES un *Mercosur* tirdzniecības nolīgumā, par kuru principā tika panākta vienošanās 2019. gada jūlijā, ir atsauce arī uz ES un *Mercosur* asociācijas nolīgumu; tā kā novirzi no 1999. gada sarunu norādēm un 2018. gada Padomes secinājumiem varētu uzskatīt par nesaderīgu ar ES tiesību aktiem;

D. tā kā dažādu dalībvalstu parlamenti jau ir pauduši iebildumus pret ES un *Mercosur* nolīguma ratifikāciju, pieņemot attiecīgas rezolūcijas; tā kā ES un *Mercosur* nolīguma sadalīšana divos atsevišķos juridiskos tekstos, proti, *EMPA* un *ITA*, apiet valstu parlamentu tiesības ratificēt *ITA*; tā kā ir svarīgi nodrošināt efektīvu apspriešanos ar iedzīvotājiem, Eiropas Parlamentu, valstu un reģionālajiem parlamentiem, pilsonisko sabiedrību un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām visos procesa posmos, lai garantētu demokrātisko pārskatatbildību;

E. tā kā ar *ITA* 21. nodaļas 21.4. panta b) punktu un 1. nodaļas 1.3. panta k) punktu tiek ieviests jauns "līdzsvarošanas mehānisms vai klauzula", kas ļauj pusei pieprasīt kompensāciju, ja "otras puses piemērotais pasākums anulē vai būtiski samazina ieguvumu, kas tai pienākas saskaņā ar aptvertajiem noteikumiem tādā veidā, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību starp Pusēm, neatkarīgi no tā, vai šāds pasākums ir pretrunā šā nolīguma noteikumiem, ja vien nav skaidri noteikts kas cits"; tā kā šā mehānisma mērķis ir kompensēt tirdzniecības partnera tiesību aktu vai prakses ekonomisko ietekmi, pat ja tie nepārkāpj nolīguma noteikumus; tā kā, piemēram, *ITA* 21. nodaļas 21.20. pantā un 21.21. pantā ir paredzēts, ka pretpasākumu aptur tikai tad, kad attiecīgais pasākums ir "atsaukts vai grozīts tā, lai novērstu minēto anulēšanu vai būtisko kaitējumu"; tā kā *Mercosur* valstis varētu izmantot šo mehānismu, lai piespiestu ES atturēties no tādu tiesību aktu un citu pasākumu ieviešanas vai izpildes, kas saistīti ar klimata un vides aizsardzību, pārtikas nekaitīgumu vai dažu pesticīdu aizliegumu;

F. tā kā Brazīlijas valdības interpretācija par līdzsvarošanas klauzulas termiņa ilgumu atšķiras no Komisijas interpretācijas, jo Brazīlija uzskata, ka tā ir spēkā jau kopš 2019. gada;

G. tā kā šī klauzula ir plašāka nekā iepriekšējos ES noslēgtajos brīvās tirdzniecības nolīgumos spēkā esošās klauzulas un darbības jomas un satura ziņā atšķiras no klauzulas, kas izklāstīta Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (*GATT*) un PTO Vienošanās par strīdu izšķiršanu 26. panta 1. punktā; tā kā *GATT* ietvertā līdzsvarošanas klauzula nekad nav tikusi izmantota pret ilgtspējīgas attīstības tiesību aktiem, iespējams, tāpēc, ka uz šādiem tiesību aktiem attiektos *GATT* XX panta vispārējā izņēmuma klauzula;

H. tā kā *Mercosur* valstu iespēja saņemt kompensāciju par ES ilgtspējas pasākumu ietekmi uz tirdzniecību varētu mudināt ES likumdevējus atturēties no šādu pasākumu pieņemšanas un izdarīt spiedienu uz Komisiju, lai tā atsauktu, grozītu vai apturētu spēkā esošo tiesību aktu īstenošanu; tā kā šis mehānisms jo īpaši varētu ietekmēt tiesību aktus, kuru mērķis ir saglabāt ar Hartu aizsargātās tiesības un Līguma principus, kas ir ES tiesiskās kārtības pamatā;

I. tā kā pastāv ievērojamas regulējuma atšķirības starp ES un *Mercosur* valstīm attiecībā uz pārtikas ražošanu un sanitārajiem un veterinārajiem standartiem; tā kā ES un *Mercosur* nolīgums samazina revīzijas un kontroles pasākumus lauksaimniecības produktu importam no *Mercosur* valstīm; tā kā *ITA* 6. nodaļa par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem ietver vairākus pasākumus, kas vājina esošos kontroles mehānismus; tā kā saskaņā ar tās 6.12. panta 2. punktu sanitārie un fitosanitārie pasākumi ir pieņemami tikai tad, ja tie ir pagaidu pasākumi un tiek pārskatīti "saprātīgā laikposmā"; tā kā saskaņā ar ES tiesību aktiem piesardzības principa piemērošana nav atkarīga no šādas prasības;

J. tā kā *ITA* 18. nodaļa par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību ierobežo piesardzības principa piemērošanu, jo īpaši situācijās, kad pastāv "pastāv nopietnas vides degradācijas vai arodveselības un drošības apdraudējuma risks"; tā kā šie ierobežojumi var pazemināt veselības, patērētāju un vides aizsardzības līmeni ES; tā kā pašreizējos ES pasākumus, kas ir atļauti saskaņā ar ES piesardzības principu, varētu apstrīdēt šķīrējtiesā, un tie var būt pamats kompensāciju pieprasīšanai;

1. pauž bažas par to, ka ES un *Mercosur* nolīguma sadalīšana *EMPA* un *ITA* var būt nesaderīga ar LESD 218. panta 2. un 4. punktu, kā arī ar kompetences piešķiršanas principu, institucionālā līdzsvara principu un lojālas sadarbības principu, kas noteikts LES 4. panta 3. punktā un 13. panta 2. punktā; pauž bažas par to, ka Padomes izdotās sarunu pamatnostādnes var netikt ievērotas un ka tas var ietekmēt balsošanas noteikumus Padomē un liegt valstu parlamentiem leģitīmi ietekmēt nolīgumu;

2. pauž bažas par to, ka ES un *Mercosur* nolīgumā paredzētais līdzsvarošanas mehānisms var būt nesaderīgs vismaz ar LESD 11., 168., 169. un 191. pantu un Hartas 35., 37. un 38. pantu un var apdraudēt ES spēju saglabāt ES tiesiskās kārtības autonomiju;

3. pauž bažas par to, ka *EMPA* un *ITA* var apdraudēt piesardzības principa piemērošanu, kas varētu radīt neatbilstību vismaz ar LESD 168., 169. un 191. pantu, kā arī ar Hartas 35., 37. un 38. pantu; pauž bažas arī par to, ka šķīrējtiesai piešķirtās pilnvaras novērtēt piesardzības principa piemērošanu ES varētu negatīvi ietekmēt piesardzības principu;

4. nolemj saskaņā ar LESD 218. panta 11. punktu lūgt Tiesu sniegt atzinumu par ierosinātā nolīguma un ES ierosinātā *EMPA* un *ITA* noslēgšanas saderību ar Līgumiem, kā arī par procedūru, kas ievērota, cenšoties panākt šādu noslēgšanu;

5. uzdod priekšsēdētājai nekavējoties veikt vajadzīgos pasākumus, lai saņemtu Tiesas atzinumu, un šo rezolūciju informēšanas nolūkā nosūtīt Padomei un Komisijai.